

Lissitzky + Educatief materiaal

Tijlijn; Politieke gebeurtenissen 1894-1939

1894 tsaar Nicolaas II

Tsaar Nicolaas II drukt de communistische oppositie de kop in.

1903 scheiding mensjewieken – bolsjewieken

Er treedt een scheiding op in de communistische partij tussen de Mensjewieken die via een parlementaire weg hun doel willen bereiken en de Bolsjewieken die willen vasthouden aan het Marxistisch principe van een revolutie.

1905 'Bloedige Zondag' (9 januari)

'Bloedige Zondag': een vreedzame demonstratie wordt op 9 januari in Petrograd door de garde van Nicolaas II uiteengeslagen. Er volgen landelijke protesten.

1906 eerste doema

Voorafgaand aan de instelling van de Doema, het vertegenwoordigende parlement, vaardigt Nicolaas II een serie 'Fundamentele Wetten' uit waarin hij het parlement ondergeschikt maakt aan zijn eigen macht. Achtereenvolgens functioneren tot 1917 drie parlementen. De Tsaar ontbindt het parlement telkens als hij ermee in conflict raakt en schrijft vervolgens nieuwe verkiezingen uit. Het is een schijn democratie, want in werkelijkheid verandert er niets.

1914 begin eerste wereldoorlog

Rusland maakt in de Eerste Wereldoorlog deel uit van het bondgenootschap van de Geallieerden dat vecht tegen dat van de Centralen onder leiding van Duitsland.

1917 februari-revolutie en oktober-revolutie

Februari revolutie: een spontane opstand in Petrograd resulteert in het aftreden van tsaar Nicolaas II en de vorming van een voorlopige regering van gematigde partijen.
Oktober revolutie: een staatsgreep van de bolsjewieken onder leiding van Lenin betekent het begin van de Russische burgeroorlog.

1918 verdrag van Brest-Litovsk

Verdrag van Brest-Litovsk: Lenin tekent een wapenstilstand met Duitsland om de oorlog met Rusland te beëindigen: Polen, Estland, Letland, Litouwen en Finland worden onafhankelijk.

1919 vrede van Versailles

Verdrag van Versailles: een vredesovereenkomst tussen de Geallieerden en de Centralen om de Eerste Wereldoorlog te beëindigen waarin Rusland niet is vertegenwoordigd. De bolsjewieken raken geïsoleerd.

1922 Nieuwe Economische Politiek en vorming USSR

Nieuwe Economische Politiek: na tien jaar oorlog is de economische situatie van Rusland zeer ernstig. Lenin voert de N.E.P. in om communistische hervormingen deels terug te draaien. De nieuwe staat krijgt een federatieve staatsvorm: de Unie van Socialistische Sovjet Republieken.

1924 dood Lenin

Als Lenin sterft is zijn opvolging niet geregeld. Josef Stalin volgt hem op in 1927 na een machtsstrijd met Leon Trotski. Stalin vergroot zijn persoonlijke macht en vormt de Sovjetunie om tot een totalitaire communistische staat.

1928 vijfjarenplan

Stalin voert zijn 'Vijfjarenplan' in: ten koste van miljoenen slachtoffers wordt met nadruk gelegd op de zware industrie en de collectivisering van de agrarische sector.

1929 economische crisis

Een zware economische crisis treft de hele kapitalistische wereld, maar raakt de geïsoleerde Sovjetunie nauwelijks. Met name Duitsland wordt ernstig getroffen.

1933 Hitler Rijkskanselier

Met de komst van Hitler in Duitsland hebben twee inhoudelijk tegenovergestelde ideologische stromingen een machtsbasis in Europa verworven: het Nationaal Socialisme en het Communisme.

1934 begin zuiveringen

Na de onopgehelderde moord op Stalins naaste medewerker Sergei Kirov begint de 'Grote Zuivering'. Vele duizenden leden van de communistische partij en de regering worden gevangen gezet, geëxecuteerd of gedeporteerd. Stalin heeft het vooral gemunt op vroegere medestanders en kameraden waarmee hij van mening verschilt.

1939 Russisch-Duits niet aanvalsverdrag

Ondanks hun ideologische verschillen sluiten de Sovjetunie en Duitsland een niet aanvalsverdrag. Stalin is nog niet klaar voor een confrontatie met Duitsland vanwege de nijpende situatie in eigen land. Duitsland wil een tweefronten oorlog vermijden in verband met de geplande aanval op Polen en de te verwachten oorlogsverklaring van Engeland en Frankrijk.